

Mirkka Torikka

Rakas katastrofini

WSOY

Mirkka Torikka

*Rakas
katastrofini*

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

© MIRKKA TORIKKA JA WSOY 2023
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
ISBN 978-951-0-48650-4
PAINETTU EU:SSA

Akille

*Minä rakastan sinua,
minä kirjoitan sinusta kirjan.*

Vilholle ja Elsille

Jotta saisitte tuntea isänne.

Sisällys

Esipuhe 9

- »Miksi me sinusta olemme täällä?» 11
- »Siellä se vetää ihan superisänä» 47
  - »Onko varma?» 88
  - »Vähän osui» 115
- »Aki, ei täällä ole ketään» 151
- »Kaikkeen ei ole olemassa ratkaisua» 179
  - »Sä teit kaikkesi» 210
  - »I can do this» 246
- »Autoimme toisemme lentoon» 284

Jälkisanat 319

Kiitokset 328

Esipuhe

MINULLE ON SANOTTU, että en tulisi löytämään ketään, joka ymmärtäisi tapaani surra, mutta kukaan ei kuole minun rinnaltani hiljaa. Olen halunnut pitää Akin itselleni ja lapsille elossa niin paljon kuin olen pystynyt. Olisi helppoa tuomita mies, joka tappoi itsensä ja jätti vaimonsa ja kaksi pientä lastaan keskelle helvetillistä homeremonttia. Aki oli kuitenkin paljon enemmän kuin äärimmäinen ratkaisunsa. Todistin eturivipaikalta hänen taistelunsa, kärsimyksensä ja rakkautensa. Hän teki teollaan kärsimyksensä näkyväksi, joten haluan tällä kirjalla tehdä näkyväksi myös hänen rakkautensa, joka oli aivan yhtä väkevää ja totta kuin tuskakin.

Olisin todennäköisesti mennyt Akin kanssa naimisiin, vaikka olisinkin tiennyt hänen lyöneen itseään kenttälapiolla päähän jo armeijassa. Olisin valinnut hänet lasteni isäksi, vaikka lapseni joutuivatkin oppimaan ihmismielen pimeästä puolesta aivan liikaa aivan liian nuorina. Kadun montaa asiaa, mutta Akia en ole katunut koskaan. Löysin hänestä kallioni, johon murskaantua, jos niikseen olisi. Olisin todennäköisesti rakastanut häntä vain enemmän, jos olisin tiennyt hänen haluavan kuolla syliini.

En kuitenkaan tunnistanut Akin mielen riskirakenteita enkä kotimme riskirakenteita. Jos Aki olisi valinnut kuolla vain puoli vuotta aiemmin, olisin haudannut hänet autuaan

tietämättömänä siitä homeen hajusta, joka hänelle arkkuun valitsemaani paidasta leijaili. Lopulta minulle ei jäänyt yhtään vaatetta, josta hengittää hänen tuoksuaan.

Tämä kirja on minun ikäväni, totuuteni ja tulkintani siitä, minkä muistini sallii sirpaleisista mielikuvistani ja sumuisista vuosistani rakentaa. Tämä on myös kannanotto ja pyrkimys saada tehtyä näkyviksi epäkohtia, jotka minua ovat satuttaneet ja satuttavat yhä monia muita.

En aio sanoa, että kipu on kasvattanut minua ihmisenä, mutta pohjakosketusteni kiehtova paradoksi on ollut, että ne ovat synnyttäneet usein jotakin odottamatonta ja antaneet siten kärsimyksille merkityksellisyyttä. Puolison mielen-sairaus, itsemurha, hometalo sekä oikeustaistelu ovat saaneet minut kaatamaan kaikki kulissini ja puhumaan asioista ei vain häpeilemättä vaan myös ylpeänä näistä arvistani – kaikista rakkaista katastrofeistani.

»Miksi me sinusta olemme täällä?«

KUN OLIN PIENI, isäni ennusti, että temperamentistani seuraisi ongelmia. Luonteeni oli haastava, mutta isä otti siitä vastuuta. Hän oli itse samanlainen. Hän ei ollut pärjännyt työelämässä pelkällä maatilallisen ainoan lapsen ahkeruudella, vaan siihen oli tarvittu myös luonnetta ja uskallusta sanoa ääneen nekin asiat, joita ei aina haluttu kuulla. Isä totesi meillä olevan yhteistä myös kohtalaisen kovan äänen ja kymymyksen nenässä, mikä oli Hyssän suvun geeniperintöä. Nämä piirteet olivat laskettavissa epäilemättä eduiksi elämään.

1970-luvulla miellettiin vahvasti, että tiilitalossa asui tyytyväinen perhe. Me Sastamalan, silloisen Vammalan, syrjäisessä Soukossa olimme yksi sellainen. Lapsena tiili edusti turvallisuutta. Julkisivutiilet oli saatu edullisesti isän työpaikalta Kiikan tiilitehtaalta. Puuta riitti talon runkoon omasta metsästä, isänisäni mailta, minne talokin rakentui. Äiti vakuutti, että tiilitalo ei palaisi, vaikka salama iskisi. Marraskuussa 1980 pääsimme vihdoinkin muuttamaan omaan kotiin odottamaan pikkuväljeni syntymää. Lapsuuteni oli suojattu ja turvallinen, täydellinen pumpulipilvi. Kasarilla tiilitalomme olohuoneessa oli virtahevon sijaan soutu-laite ja koronapeli.

Siinä missä veljestäni Jussista taottiin työmiestä, minun ei odotettu tekevän peltotöitä, vaan osani oli viedä mummini Elman kanssa kahvia ja kakkoa työmiehille. Sain istua

papan suomenhevosen selässä, kun hän ajoi talvella tukkeja ja kesällä heinää. Viljo-pappa oli hevospies, joka ei moottorivehkeisiin suostunut kajoamaan.

Ruokapöydässämme syötiin itsetuotettua sonnin lihaa, jonka päälle laitettiin kunnan voita. Pappaa nauratti, kun söin suklaalevyä kuin leipää. Meidän lastenlasten hemmottelu yltäkylläisyydellä oli isovanhemmille varmasti balsamia pula-ajan haavoihin. Minua ei koskaan viety päiväkotiin, vaan kasvoin maatilalla mummini helmassa. Nuo vuodet muokkasivat minua paljon. Tyrvään piirimielisairaalassa hoitajana ja maatilalla emäntänä työuransa tehnyt mummu oli periksiantamaton ja sitkeä sodan nähnyt rintamalotta. Hän oli minulle merkittävä arvovaikuttaja ja esikuva. Kaikessa kasvatuksessani yhteinen nimittäjä oli vahvan itsetunnon takominen. Minuun istutettiin lapsuudessa sellaista voimaa, että itselläni on ollut sen kanssa pitelemistä.

Vuodet kotimme läheisellä ravitallilla opettivat lisäksi sitkeyttä. Sain oman ponin, mutta jouduin sen vuoksi muiden tallityttöjen silmätikuksi. Halusin näyttää, että pärjäsin. Kannoin painavia vesiämpäreitä pitkiä matkoja laitumille ja raadoin tallitöissä tuntikausia. Maalaiselämä valmisti minua tuleviin koitoksiin. Opin, että jos hevonen uhkasi juosta laitumella päälle, ikinä ei saisi väistää, sillä se väistäisi todennäköisesti samaan suuntaan. Uhkaa kohti tuli aina kävellä suoraan.

Ehkä työmiehen odotukset osaltaan ajoivat Jussin akateemikoksi ja saivat hänet väittelemään tohtoriksi jo kolmekymppisenä. Jussista kasvoi maltillinen ja määrätietoinen professori, täysin minun vastakohtani. Minä olin liian boheemi akateemiseen maailmaan. Maalasin tauluja, piirtelin ja kirjoitin päiväkirjaa tallin parvella heinänkorsia pureskellen.

Minulta kysyttiin usein, oliko meillä todella samat vanhemmat. Jotenkin aina tykkäsin tuosta kysymyksestä, ja tykkään yhä. Olen valtavan ylpeä veljestäni, mutta myös siitä, ettei meidän ole koskaan tarvinnut kilpailla. Oli jo varhain lohdullisen selvää, että tiemme tulisivat olemaan erilaiset. Lapsuutemme arvot olivat suo, kuokka ja Jussi, joista Jussi oli Jussi ja minulle osuivat enimmäkseen suo ja kuokka. Jussi menestyi olemalla ahkera, minä oppimalla olemaan luova.

Vietin joitain lapsuudenkesiäni myös Naantalissa, missä äitini vanhemmat Vilho ja Kerttu asuivat. Opin hartaassa ja humanissa ilmapiirissä ylitsepursuavan välittämisen voiman. Kerttu-mummuni oli hoitanut Arvo Ylpön aikana lapsia Lastenlinnassa ja ottanut omaankin kotiinsa ottoplapsia. Hänen mottonsa oli, että ihmisen on ponnisteltava, vaikka olosuhteet olisivat kuinka toivottomat tahansa. Kerttu opetti kiittämään jokaisesta päivästä sellaisena kuin se annetaan. Vilho-pappani oli kansakoulun johtajaopettaja. Hän havainnollisti minulle piirustukseni äärellä, miten synnit saisi pyyhittyä pois samoin kuin lyijykynän jäljen, kunhan vain kumittaisi tarpeeksi.

Naantalin vanhan kaupungin puistossa oli shakkipeli, jonka nappulat olivat lapsena itseäni isompia. Osasin pelata, sillä olin käynyt shakkikerhossa, mikä varmaankin oli ollut vanhempieni epätoivoinen yritys opettaa ylivilkkaalle lapselleen keskittymistä. Kaikkien yllätykseksi olin viihtynyt kerhossa. Pidin shakin henkisestä kamppailusta. Siinä oli mahdollista menestyä omaa ajatteluaan soveltamalla jatkuvasti muuttuvissa uhissa.

Nuoruuteni oli anarkistinen. Päädyin Sylvään yläasteella rehtori Vanhakämpän puhutteluun ja sain keltaisen kortin luvattomista poistumisista koulun alueelta. Koulu ei vain

kiinnostanut, vaikka kirjoittaminen olikin minulle helppoa. Myös kuvaamataidossa pääsin loistamaan, ja se olikin ainoa koskaan todistuksessani ollut kymppi.

Koulua enemmän minua kiinnosti elämä. Lintsatessani tapasin jutella Vammalan Torikeskuksen takana majailevien pultsareiden kanssa. En pidä sanasta pultsari, mutta sellaisiksi heitä silloin kutsuttiin. He olivat aina ystävällisiä ja kertoivat minulle mielellään elämäntarinoitaan. Rappioromanttisesti minua kiehoi se, miten kärsimyksen ja kurjuuden onnistui sivuuttamaan edes hetkeksi oikealla asenteella. Pultsareiden opit tuntuivat aidommilta kuin opettajien kirjoista toistamat asiat.

Kun sitten olin jäädä luokalleni, vanhempani palkkasivat luokkakaverini Mirkan opettamaan minulle matematiikkaa, että selviäisin kahdeksannen luokan keväällä saamistani ehdoista. Minun ja Mirkan välille kasvoi ainutlaatuinen ystävyys, vaikka olimme aivan ääripäiset. Siinä missä kaikin tavoin tunnollinen ja kunnollinen Mirka kävi koulun jälkeen baletissa, minä notkuin illat kaupungilla ja nuorisotalo Pilvessä. Kaulassani roikkui Troll-nukke, ja vihreää vakosamettitakkiani koristi Metallican selkälippu. Tapanani oli kirjoittaa omaa nimeäni samanlaisilla Metallican väkäsillä. Revityissä farkuissani luki hakaneulojen seassa Sex Pistols. Wannabepunkkarina Vammalan torilla hilluessani Mirka istui viereeni leveälle torinpenkille. Seuraani ei katsottu luokkamme pikeepaitapiireissä hyvällä, mutta hänelle kelpasin ystäväksi silti.

Viikonloppuisin tilausbussi vei minut Köyliön Lallintalolle juhlimaan. Legendaarinen Lallis keräsi nuorta yleisöä aina lauantaisin, jolloin siellä esiintyivät nimekkäimmät pop- ja rock-artistit. Linja-autot sylkivät pihan täyteen teinejä, jotka kirmasivat ensitöikseen Leviksen viisnollaykkösissään

metsänreunaan oksentamaan. Lallis edusti vapautta kontrollista. Se oli paratiisi, jossa pääsi tapaamaan muilta paikkakunnilta tulleita nuoria, jopa pääkaupunkiseutulaisia. Se oli aivan jotain muuta kuin Vammalan seuratalo Seukku, jossa ainaisen kehän kiertäminen tanssilattian ympäri oli jo alkanut kyllästyttää.

Käytin mahdollisuuden päästä kotikulmilta pois myös viettämällä rippileirin kesällä Ylitorniossa. Se oli ollut rinnakkaisluokkalaisen ystäväni Tamaran idea, joten siellä me sitten nukuimme teltoissa ja rukoilimme sääskien seassa. Rippileiri tuli oikeaan aikaan rauhoittamaan minua. Saatananpalvonta oli tuolloin trendikästä ja spiritismi lähes normaali perjantai-illan lautapeli. Puheet paikalliselle Äijänkivelle uhratuista eläimistä ja metallibändien takaperin soitettavien ääniraitojen salaviesteistä ahdistivat jo kuitenkin liikaa. Riparikesän jälkeen aloin käydä Mirkan kanssa seurakunnan tapahtumissa. Ahmin *Ilmestyskirjaa* ja olin varma, että maailmanloppu koitaisi elinaikanani. Kuuntelin bass'n Heleniä ja katselin, miten nuorisoevankelista Riku Rinne kiersi kouluilla kaatamassa ihmisiä Pyhän Hengen voimalla. Vammalan torilla jaettiin hengellisiä flajjereita, joissa varoitettiin ihmisten ihon alle laitetavista mikrosiruista. Maailmassa, jossa ei ollut vielä edes kännyköitä, tätä profetiaa oli helppo kompata.

Yläasteen jälkeen lähes kaikki luokkatoverini jatkoivat lukioon. Minä olin päässyt Tyrvään käsi- ja taideteollisuusoppilaitokseen eli kätsäkouluun, mutta päädyin kuitenkin kirjautumaan ystäväni Saritan kanssa Karkun maa- ja kotitalousoppilaitokseen kokkailemaan laitoskeittiöön ja lypsämään lehmiä. Ensimmäisen emäntäkouluvuoden jälkeen olimme valmiit vaihtamaan maisemaa. Pääsimme kuin pääsimmekin opiskelemaan Keski-Suomeen nuoriso-opistoon, jonne

valittiin useiden satojen hakijoiden joukosta vain parikymmentä sekopäisintä luonnetta. Se oli parasta, mitä meille saattoi tapahtua.

Muutin Saritan kanssa lähes kolmensadan kilometrin päähän kotoa. Isä käski laskemaan kymmeneen, kun kierrokset alkaisivat nousta. Hän opetti, että maailmassa oli ja tulisi aina olemaan kusipäitä, joiden kanssa pitäisi vain oppia luovimaan. Äiti opetti, että kaikki selviää kysymällä. Isä muistutti, että huumori on paras ase elämään. Niin kauan kuin on huumoria, on toivoa. Äiti jatkoi, että elämässä tärkeintä on rakkaus, ja kertoi taas kerran tarinan siitä, miten oli rakastunut isän pinkkeihin sukkiin tämän istuessa Lataman kaupan rappusilla Lauttakylässä. Äidin oppeja oli myös se, että naisiin ei tulisi mennä rahasta vaan ainoastaan rakkaudesta. Isä tarkensi, että ketään perässä vedettävää ei kuitenkaan saisi ottaa. Näillä eväillä lähdin maailmalle onneani etsimään.

Rakastin sisäoppilaitoksen kommuunielämää, sosiaalista neljänruuhkaa pihan tupakkapaikalla ja historiallisen puisen päärakennuksen tuoksua. Rakastin opiston värikkäitä persoonia ja sen vapautunutta tunnelmaa. Opistolla kukaan ei käyttänyt Lacosten pikeepaitoja, ja tunsin päässeeni kaltaiseni pariin. Jokainen sai olla juuri sellainen kuin oli ja mitä erikoisempi, sitä parempi.

Sarita nauroi kuin delfiini, mutta suututtaa häntä ei kannattanut. Hän oli tulta ja tappuraa. Hän sanoi asiat suoraan ja oli minuakin rohkeampi ilmaisemaan kantansa, jos jokin asia ei häntä miellyttänyt. Ihailin hänen luonnettaan. Hän oli uskaltanut ajaa sivukaljun ja lävistää itse itselleen nenäkorun. Hän provosoitui kaikesta teennäisestä eikä voinut sieittää tärkeilijöitä senkään vertaa kuin minä. Sarita tuli nuorena äidiksi ja pyysi minua esikoisensa kummiksi.

Saatuani ajokortin ajelin viikonloppuisin Vammalan ja Suolahden väliä isän tulipunaisella Mondeolla, kunnes laistuin ja kotikäynnit harvenivat. Rakastuin tulisesti teatterilinjalla opiskelemaan puoliksi espanjalaiseen poikaan, jonka kanssa vietimme öitä terveydenhoitajan vaaleanpunaisen vastaanottohuoneen lattialla. Hän harrasti sirkusta, jota suhteestammekin tuli. Päädyin särkemään sydämeni ensimmäistä kertaa kunnolla. Matkustin itkemään Israeliin Itkumuurille ja kelluin Kuolleessameressä suolaa haavoihin. Tanssin Lontoon klubeilla Madonnan *Ray Of Lightia* ja päädyin helvetillisessä kuumehorkassa sairaalaan Pariisissa.

Elin neljä vuotta tutkinnon tuottavaa taitelijanelämää. Jonkinlaiseksi penkkareiden parodiaksi meille valmistuville järjestettiin potkijaiset. Meidät kärrättiin kuorma-auton lavalla Suolahden sydämeen eli Viljon baariin muiden luokien kokoontuessa tienvarteen näyttämään meille kirjaimellisesti persettä. Otin kuvan paljaasta pakararivistöstä APS-kamerallani. Keski-Suomen opisto oli vaihtunut jossakin kohtaa Humanistiseksi ammattikorkeakouluksi. Huomasin, että todistuksessani näkyi virkamiesruotsi hyväksyttynä, vaikka en muistanut edes suorittaneeni sellaista. En oikeastaan muistanut ruotsin tunteja lainkaan. Emme tienneet miksiä edes olimme valmistuneet. Uudelle koulutukselle ei tuolloin ollut vielä olemassa tutkintonimikettä.

Yhteisöpedagogi-tittelillä varustettu tutkintotodistus saapui postissa myöhemmin, kun minulla oli jo uusi mies ja uusi elämä Jyväskylässä. Miika oli Oulusta lähtöisin oleva sairaanhoitajaopiskelija ja mallipoika, joka osasi nauttia elämästä. Teimme Miikan kanssa keikkaa Jyväskylän Aleksandra-yökerhossa esitanssijoina. Mistään tanssin tekniikoista minulla ei ollut hajuakaan, mutta olin katsellut telkkarista

tarpeellisen määrän musiikkivideoita ja kehittänyt oman tyylini, joka perustui lähinnä järkkymättömään itseluottamukseen.

Jyväskylän kävelykatu oli oma catwalkimme, jota kuljimme Miikan kanssa show-vermeet päällä. Houkuttelimme yleisöä yökerhoomme filistelemään uutta dj-nimeä Darudea. Kävelykadulla saatoin päätyä puhumaan Jeesus-feissarin megafoniin tai törmätä stand up -ilmiö Ismo Leikolaan, joka aloitteli uraansa samalla kadulla. Tunsimme, että kaikki oli mahdollista.

Sain unelmieni työpaikan ehkäisevän päihdetyön parista uudessa yhdistyksessä, ja pääsin kehittämään toimenkuvaani oman mieleni mukaiseksi. Yhdistys kasvoi yhteiskunnalliseksi yritykseksi, ja sain alan yleiseen tasoon nähden hyvää palkkaa. Muutimme Miikan kanssa yhteen asumaan aivan keskustaan Jyväskylän Kilpisenkadulle. Pärjäsimme taloudellisesti hyvin. Pystyimme huolelta käymään ulkona syö-mässä ja käytimme uunia lähinnä tavaroiden säilyttämiseen. Tilasin Saksasta huonekaluja, joissa oli trendikäs lehmäkuosi. Päätimme mennä kihloihin ja järjestimme sitä juhliaksemme isot bileet. Ystävät kutsuivat minua Hannu Hanheksi.

Vuosituhat vaihtui, ja ihmiset olivat huojentuneita selvittyään Y2K-katastrofin ja maailmanlopun kauhuskenarioista. Joditabletit ja pattereilla toimivat radiot oli ostettu turhaan. Tietojärjestelmät eivät olleet nollaantuneet eivätkä ydinvoimalat räjähtäneet. Oli alkamassa uusi aikakausi internetin ihmemaailmoineen. Vaikka tanssin kaupungin trendikkäimmissä yökerhoissa, viihdyin myös anarkistiluola Vakiopaineessa rustaamassa runoja. Tätä Jyväskylän yläkaupungilla sijaitsevaa kuppilaa on kutsuttu niin kommunistien juottolaksi kuin hippien ja hörhöjen pesäksi. Koin olevani

siellä kuin kotonani, mutta samaan aikaan toinen jalkani halusi solahtaa korkkareihin.

Rakastin vaihtoehtokulttuurien kirjoja ja leikkimistä erilaisten maailmojen välillä. En halunnut ajatella, että minun olisi pitänyt valita kumpaa ääripäätä haluaisin edustaa. Halusin olla molempia.

Päädyimme Miikan kanssa millenniumkesäksi tanssiin Lahteen legendaariseen yökerho Divaan, sillä vuosituhannen vaihteessa Lahti oli *the place to be*. Kaduilla jaettiin flajjereita, joihin oli painettu Chippendalesien mainos sekä meidän taitelijanimemme Di ja Va. Olin tanssiurani huipulla Suomen ykkösyökerhon esitanssijana sähkönsinisessä peruuksissani. Miika veivasi menemään pinkeissä Siperian Hurtta Igorin karvahousuissa.

Lopulta tajusimme, että meitä piti yhdessä vain viihdebisnes. Olimme aivan liian samanlaisia tehdäksemme toisemme aidosti onnellisiksi. Olimme alkaneet riidellä rajusti, kilpailulla keskenämme ja käyttää toisiamme pelkkinä ponnahtauslautoina. Olimme enemmän brändi kuin pariskunta.

Helsingissä odotti asunto, johon meidän oli ollut tarkoitus muuttaa tanssikesän jälkeen. Nyt Miika sai kuitenkin suunnata stadiin yksinään. Itkettyäni ylipitkät irtoripseni Lahden vuokrakämppäme kylpyammeeseen tanssin kesän yksin loppuun Divassa. Palattuani Jyväskylään Miikan kehystetty valokuva toimitti tuhkakupin virkaa vielä pitkään. Tupakoimme uuden kämppikseni Maijan kanssa vain silloin kun olimme viihteellä tai kun vitutti, eli melko usein. Jos sauhutelumme häiritsti jotakuta vierasta, kehotimme häntä siirtymään siksi aikaa parvekkeelle raittiiseen ilmaan.

Maija ja minä olimme huikea tiimi. Meillä oli yhteiset rahat ja nukuimme toisinaan samassa sängyssä kuin paris-

kunta. Opiskelin avoimessa yliopistossa kasvatustieteitä ja Maija piti huolen siitä, etten rehki liikaa. Hän valmisti rakastamiamme Kelkka-drinkkejä, joilla sitten houkutteli minua tietokoneelta tauolle. Kilpisenkadulta pääsi kipittämään keskustan kuppiloihin niin kätevästi, ettei meillä aina välttämättä ollut edes kenkiä.

***

Yökerhoesiintymisissäni ei ollut koreografiaa eikä tässä kohdassa elämässäni liioin muutenkaan. Olin vapaa ja tunsin, että kaikki ovet olivat minulle auki. Sain salkkumiehiltä kutsuja treffeille, mutta puku ei tehnyt minulle miestä. Näin heidät tärkeilijöinä, jotka tarvitsivat salkkujaan pönkittämään itse-tuntoaan. En halunnut päätyä silittämään kenenkään kauluspaitoja. Kaipasin elämääni jotakin ihan muuta, jotakin täysin erilaista. Siltikin ovi, jota tulisin raottamaan, oli kaikista vaihtoehdoista se epätodennäköisin.

Tein esitanssikeikkaa Jyväskylän suosituksessa Night Life -yökerhossa. Olin saanut kuulla, että joku paikan portsareista oli kiinnostunut pyytämään minua ulos. Kun Aki sitten esiteltiin minulle, säikähdin. Rujo, kukkakaalikorvainen mies ei vastannut lainkaan joustavaakaan käsitystäni unelmiäni miehestä. Aki oli minua seitsemän vuotta vanhempi, rauhallinen arpinaamainen vahtimestari. Minä olin 22-vuotias ylisosiaalinen bilehile.

Sunnuntait olivat ravintola-alan ammattilaisten juhlapäiviä, jolloin muutoin hiljaiset ravintolat täyttyivät omasta porukastamme. Usein tällaista sunnuntaita aloiteltiin Majjan ja minun luonani Kilpisenkadulla.

Eräille etkoille ilmestyi myös Aki. Hän oli saanut kuulla, etten ollut ollut treffitajuksesta kovin innoissani ja virnisti

huvittuneena, ettei ollut uskonutkaan, että kaltaiseni kiiltokuva olisi lähtenyt hänen kanssaan minnekään. Mietin, että jo on pokkaa. Jätkä saa pakit ja tulee vielä kotiini vittuilemaan minulle siitä. Tuijotin Akia epäuskoisena. Hänen itseluottamuksensa oli jopa korkeammalla kuin omani. Hän istuutui lehmäsohvalleni, vinkkaili minulle silmää, eivätkä pakit näyttäneet tuntuvan missään.

Yökerhossa Aki turvasi työrauhani tanssiessani vähissä vaatteissa korokkeella. Hän haki turhan innokkaat asiakkaat pois nilkoistani roikkumasta. Hän oli täysin keskittynyt työhönsä eikä vilkaissutkaan minua, vaikka keikuin lähes stringeissä hänen naamansa edessä. Jotenkin se teki vaikutuksen. Lähtiessäni hän toivotti ovella kohteliaasti hymyillen hyvää yötä. Olin hämmentynyt ja kiinnostuneempi hänestä kuin mitä myönsin edes itselleni.

Ensimmäinen sääntö ravintola-alan töissä oli, että portsaareita ei tapailtu eikä kuormasta syöty. Tätä tuki myös kaikki muu järkevä ajattelu. Kuka haluaisi seurustella miehen kanssa, joka sai palkkansa naisille flirttailusta? Lisäksi Aki oli ajatellut, että valitsen deittini vain ulkonäön perusteella, mikä oli todella ärsyttävää.

Lopulta näistä ennakkoluuloista ärsyyntyneenä ilmoitin, että hänellä oli ollut väärää tietoa. Olisin nimittäin todellakin lähdössä treffeille hänen kanssaan. Niin me päädyimme Kirkkopuiston irkkupubiin käymään hyvin hämmentävää keskustelua.

»Miksi me sinusta olemme täällä?» Aki kysyi. Vastasin, että olemme todistamassa, että pystyn käymään treffeillä sinun näköisesi miehen kanssa enkä ole niin pinnallinen kuin miltä näytän. Aki naurahti ja korjasi tarkoittaneensa, että miksi me mielestäni olimme täällä olemassa, siis ihmiset

maapallolla. Hän tiedusteli vaatimattomasti koko elämän tar-koitusta ensimmäisillä treffeillämme.

Vastasin, että ajattelin meidän olevan täällä odottamassa Jeesuksen toista tulemista, tuhatvuotista valtakuntaa tai ehkä ufoja. Aki hymyili, sillä suustani tuli kuulemma täysin odottamattomia lauseita suhteessa ulkonäkööni ja siihen, että tanssin baareissa puolialasti. Hän kertoi kuulleensa huhuja, että päässäni saattoi olla muutakin kuin sähkönsinen peruukki. Olin imarreltu siitä, että hän oli kiinnostunut näkemään minut peruukkien takaa siinä missä yleensä sain huomiota niiden vuoksi. Hän myös sanoi, että oli kiinnittänyt huomiota siihen, että minulla oli hyvä ryhti. Sellaista kohteliaisuutta en ollut koskaan kuullut.

Treffimme keskeytettiin toistuvasti, kun Akin havainneet baarin asiakkaat halusivat tulla kättelemään häntä. Aki tervehti kohteliaasti kaikkia selkään taputtelijoita, jotka tuppautuivat vaihtamaan pari sanaa. En voinut olla vaikuttumatta siitä, miten hän hoiti kohtaamiset ilman, että olisin kokenut jääväni keskustelusta ulkopuoliseksi. Vaikutuin myös ihmisten mielenkiinnosta Akia kohtaan ja huomasin, että se kasvatti uteliaisuuttani ottaa tästä kaverista selvää. Aki oli vaatimaton eikä nostanut itseään millään tavoin jalustalle, mikä vain vahvisti tunnettani siitä, että jotain erityistä hänessä oli.

Aki oli selkeästi herrasmies ja kohteli minua tavalla, johon en ollut tottunut. Hän avasi ovet, auttoi takin päälleni ja huolehti, että minulla oli kaikki mitä ikinä voisin tarvita. Kohtelias käytös ei tuntunut miltään lipevältä vikittelyltä, vaan se tuli selkärangasta.

Aki ei kokenut tarvetta mielistellä minua. Hän sanoi minua kauniiksi, mutta lisäsi heti perään, että sen tiedät kyllä jo itsekin, joten asian uutisarvo lienee sinällään olematon.

Hän sanoi, että hänelle minun ei tarvinnut räpsytellä irtoripsiä, vaan voisimme käyttää ajan paremminkin.

Akilla ei ollut yhtään tatuointia ja hän kertoi, että hänestä se oli sitä hienompaa, mitä enemmän muut niitä ottivat. Hän oli tyyni ja itsevarma. Hänen rauhallisuutensa rauhoitti minua, ja aloin todella pitää siitä, millainen olin hänen seurassaan. En tuntenut tarvetta esittää mitään. Suhteemme ei silti ollut rakkautta ensisilmäyksellä, eikä vielä toisellakaan.

Pidin Akia ennen kaikkea hyvänä ystävänä. Kävimme säännöllisesti ulkona syömässä vaihtamassa kuulumisia. Hän tilasi ruoan kanssa aina tuopillisen maitoa jäillä. Kiinnitin huomiota siihen, miten Akia palveltiin ravintoloissa poikkeavalla kunnioituksella. Hän tuntui nauttivan jotakin hyvin erityistä arvostusta.

Aki ei tuntunut ikinä stressaavan mistään. Hänen suoraviivainen ajattelunsa yksinkertaisti monimutkaista elämäni. Pidin siitä, miten asiat olivat hänelle vain asioita. Akin sarkastinen ja lakoninen huumori upposi minuun täysillä. Rakastin hänen tapaansa kuitata asiat omintakeisilla mutta oivaltavilla olankohautuskommenteilla. Aki puhuu vähän mutta aina asiaa, tapasi hänen yksi ystävänsä sanoa ja oli oikeassa.

Talvella Aki pyysi minua lähtemään Leville laskettelemaan ystäviensä kanssa. Hän rakasti lautailla. Minä olin oppinut lapsena suksimaan sen verran Sastamalan Ellivuoressa, että sen puoleen olisin selvinnyt, mutta juuri tuolloin minulla ei ollut reissuun varaa. Akista oli selvää, että hän maksaisi tietysti kaiken, kun kerran kutsuikin. Halusin lähteä, mutta taloudellisesti toisen armoilla oleminen tuntui ahdistavalta ja päätin jäädä kotiin. Salkkumiesten iskuyritysten jälkeen en halunnut viestiä, että olisin ollut etsimässä elatusta tai että minuun olisi voinut tehdä vaikutuksen rahalla.

Miten pitää lastensa isä elossa, jos hän ei halua itse elää?

Koskettava taistelutarina elämästä mielenterveysongelmista kärsivän itsetuhoisen puolison rinnalla ja mahdottomalta tuntuvasta pyrkimyksestä saada elää tavallista elämää.

Naimisiin mennessään **Mirkka Torikka** oli onnellinen saatuaan tiilitalon, lapsia, koiran ja kesämökin. Muutaman vuoden kuluttua hääkelloista puoliso Aki alkoi saada itsetuhoisia ajatuksia. Mirkan tehtäväksi jäi pitää lapsiperheen arki kasassa ja lastensa isä hengissä. Se vaati jatkuvaa ylivireystilaa, nukkumista eteisen lattialla ovikellona sekä välillä epätoivoista taistelua hoidon saamiseksi. Vielä kun kodista paljastui vakava kosteusongelma, kaikki tämä piti tehdä mittavan homeremontin keskellä.

Kun Aki lopulta onnistui kuolemaan, Mirkka päätti, ettei koko perheen elämä voi loppua siihen eikä hänen ongelmistaan tarvitse puhua kuiskaten. Kirja nostaa esiin yhteiskuntamme tabuja miensairauksista itsemurhaan ja homeongelmista talousahdinkoon ja kertoo rohkealla ja inhimillisellä tavalla asioista, joihin liittyy usein häpeää, vihaa ja syyllisyyttä.

